

Johann Fecht Carl Arnd

Theses Ex Universa Theologia Morali Selectae

Rostochii: Weplingius, 1695

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn74091247X>

Druck Freier Zugang

RU theol. Dez. 1695

Fechtius, Johann
Arndius, Car.

THESES
EX
UNIVERSA
THEOLOGIA
MORALI
SELECTÆ.

QUARUM PARTEM ULTIMAM

D. B. 7.

CONSENTIENTE R. FAC. THEOLOGICA,

SUB PRÆSIDIO

JO. FECHTII, D.

ET PP. CONSISTORII DUC. ASSESSORIS,
ET DIST. ROSTOCH. SUPERINT.

PRO PUBLICO EXERCITIO

VENTILANDAM PROPONIT,

AD D. XXI. DECEMBR. A. M. DC XCV.

CAROLUS ARNDIUS ;
GUSTROVIENSIS.

ROSTOCHII.

Typis JOHANNIS WEPPLINGII, Acad. Typographi

THESES
EX
UNIVERSA
THEOLOGIA
MORALI
SELECTAE
QUARUM PARTEM
D. B. P.
CONSENTIENTER FAC THEOLOGICA
JUS PR
IO. FECHTIL D.
ET PP. CONSISTORII DUC. ASSessoris,
ET DIST. ROSTOCH. SERENIT.
PRO PUBLICO EXERCITIO
VENTILANDAMPROMIT
ID. 6. DEC. 1740
CAROLUS ARNDIUS
GUSTROVNIENSIS
ROSTOCH.
THE JOHANNES WILHELM, Acad. Typograph.

THESES EX THEOLOGIA MORALI.

XV.

Apillos adscititios ^{finis dicitur} nontam ad ornandum caput ^{immunit} quam protegendum adversus frigoris injurias, re-
sectâ luxuriâ & necessitate valetudinis id requiren-
te, gerere æquâ licet, ac cætera membra concinnis
indumentis & exornare & contra varios casus mu-
niri. Si enim aliorum animalium pelles, utpote
ocreas & calceos & thoraces, pedum nostrorum & tibiaram
& pectoris pellibus, ne injuriis pateant, superinduere & hos ip-
sos calceos & ocreas & thoraces puchris coloribus & hmbriis
& eleganti figurâ decorare, totum corpus verò adversus hy-
emis asperitatem vulpium, luporum, ursorum, felium, lepo-
rum, mustelarum, ovium, martium, sobellarum, aliorum-
que animalium crinibus circumdare possumus, cur non & cri-
nibus nostris addere crines, vel ex aliis animalium crinibus ar-
te factos, vel ab aliorum hominum capitibus abscissos & nisi
aliorum usibus applicarentur, in inutilem favillam abituros,
ob eandem rationem?

XVI. Inter axiomata, Ecclesiæ in Symbolo tributa,
sanctitas est: *credo Ecclesiam sanctam*. Intelligitur primario
sanctitas nobis imputata. Qui enim sancti sunt, sancti sunt
in Christo Jesu, Phil. I. 1. Sanctum autem esse *in christo in se*, plus
dicit quam sanctum esse *in se ipso christo*. Hoc enim intelli-
gerat de sanctitate, meritorie à Christo effectâ. At in Chri-
sto sanctum esse, est quasi Christo inexistere & unam cum eo
quoad sanctitatem personam sustinere. Ut itaque ob impu-
tationem *justitia in Christo facti esse dicimur*, II. Cor. V. 21. ita
& Christus nobis factus est ob eandem imputationem *ἀγιασμός*,
sanctificatio, I. Cor. I. 30. Secundario in Symbolo respicitur san-
ctitas inhærens, ex imputatâ, tanquam vivo perenni que fonte,
profluens. In cujus enim corde *Christus per fidem habitat*, is in
chari

27
27
27
ebaritate radicatur & stabilitur, Eph. III. 17. 18. Fœda quidem Pontificiorum calumnia est, nullos dari in Lutherana Ecclesiâ sanctos, sed cavendum tamen nobis est, ne criminandi nos justam iis porrigamus causam. Plurimi, immò innumeri in sanctitatem Christi imputatâ ita vanâ persuasione conquiescunt, ut sanctitatem nobis insitam vel pro commento Pontificiorum habeant, vel certè pro nugis recentissimorum, quos vocant, Pietistarum. Non sine bonorum dolore istæ Satanæ artes, quibus hodiè personam suam in mundo agit, adspiciuntur, quando nonnullis sanctitatis imagine ita illudit, ut eandem vel in opinionibus singularibus, Ecclesiæ, quamdiu stetit, invisit, vel in contemptu & odio omnium aliorum, qui ipsorum sacra non amplectuntur, collocent, mundo hoc pacto se mori arbitrâtes & dum hominum societatem, tristem ubiqve mentientes vultum, cane pejus & angve fugiunt, sese ipsos abnegare, carnemque suam crucifigere, vanissimi hypocitæ sunt persuasi; sed è contrariò, qui non videt, iisdem mille artificis technis in plenum Libertinismum, viam ad Atheismum sternentem, plures eorum, qui scopulos illos evitare cupiunt, præcipitari, nihil equidem videt. Ipsum pietatis sanctitatisque nomen suspectum est, pessimisque moribus, quos, quia sanctitatis perfectionem assequi non possumus, imbecillitatum humanarum nomine speciosè vestimus, sedulo adnitimur, ne lectario isthoc, quod hodiè grassatur, malo tituloque collutulemur. Hæc seriò consideremus, veræque sanctitati ex animo studeamus, ut in pudorem quorumlibet sycophantarum criminatio conjiciatur

XVII. Si, qui summo imperio in Rep. gaudet, falsam religionem in eandem introducat, vi eidem per conscientiam resisti non debet, juxta gravissimū Apostoli effatum: *qui resistit potestati, ordinationi Divina resistit, qui autem resistunt, sibi ipsis judicium acquirunt.* Rom. XIII. 2. Quod si religio tibi inter heterodoxos salva non relinquatur, exeundum est regione, præcipiente Christo: *cum persequerentur vos in civitate istâ, fugite in aliam.* Matth. x. 23. Si denique nec stabile emigrationis beneficium conceditur, ut in Galliâ nuper rimè factum, cruentum pro Christo & gloriosum martyrium præ apostasi eligendum est, cogitandumque illud: *qui perdidit animam*

VI 1772

nam suam propter me, inveniet eam. Matth. x. 39. Sed quid faciendum, si conceditur religionis exercitium sub certis conditionibus, utpote ne vel nominentur adversarii, vel non imputentur iis errores per consequentias, vel planè non refutentur, vel ut quædã in ipsorum religione aut omittantur, ut exorcismus & cantica nonnulla, aut immutentur, ut festa & Calendarium, aut denique jubentur quædam in suâ religione, ad dogmata pertinentia, planè abjicere & adversariorum placitum amplecti? Ceu cum interdicitur, ne in matrimoniali judicio in casu adulterii pro dissolutione matrimonii quoad vinculum pronuncietur, sed tantum pro separatione ad thorum & mensam? Cum comminatione, id ni fiat, Ecclesiæ ministros pellendos, totamque religionem immutandam esse. Id planè Reformatis in junxerat Galliæ Rex, ante eorum in isto regno excidium; & nescio utrum non & Argentorati, quo consilia Regis ante aliquot annos inclinasse me non latet; simile edictum fuerit publicatum. Equidem ubi extra teli jactum positi sumus & speculationibus tantum Scholasticis indulgemus, parata nobis est vestigio est responsio: nullibi, ne ad horam quidem, cedendum adversariis, eligendum potius ministris exilium, relinqvendas esse sine pastoribus Ecclesias, Deo rem totam committendam esse, qui cordatos adjuvet, non segnes, mollitiem semper magis nocuisse quam masculam animi confidentiam, denique præstare, nullam Ecclesiam habere, quam multis sui partibus mancam mutilamque. Veruntamen ut Theologorum nomine indigni sunt, qui ad quamvis auram asperiores fluctuant, qui adversariis, digitum petentibus, manum statim totam porrigunt, qui ora sua, ne quid seqvius ipsis obtingat, libentissime ocludunt; & cordatâ prudentique renitentiam plus sæpe quam timida mollitie proficiatur: ita quâ circumspetione & adstrictâ ad S. Literarum regulas prudentiâ serio pioque Theologo in periculosis istiusmodi negotiis versandum sit, extra pericula constitutus difficulter consuluerit. Professus apud me ante aliquot annos est vir quondam celeberrimus, nunc inter cœlites degens, fatis se malignitate adductum, ut in severiori, & si in praxi ea obtineret, innumeras, etiam florentissimas Ecclesias brevi destructurâ sententiâ plurimum mentem suam mutarit. Quam

Verò si vaserit moderationem, prolixè hic recensere institutum thesium nostrarum haud permittit.

XIIX. Cum Apostolus Neophytum ordinari vetat, I. Tim. III. 6. immediatè hominem è gentili vitâ nuper ad fidem accedentem, intelligere luculentis argumentis in peculiari exercitatione probavit nostras *D. Henricus Müllerus*. Nec tamen impedit, quo minus mediatè quælibet alium, recens plantatum; eincn neugebacken / ut Germani loquerentur, id est, inflatum quidè aptitudinis opinionone sed parum vel informatum, vel roboratum, quales plerumque sunt ætate juniores, intelligamus. Certè *D. Calovius* noster ad hunc locum: *Νεοφυλ* ☉. *Hoc ætatem respicit, ne recens implantatus sit, sive Religioni Christiana, ad quam conversus fortè, sive etiam ijs, quæ ad preparationem ad officium requiruntur.* Sed nos pientissimi Mülleri nostri querelam, quanquam prolixior, subjiciemus, si fortè percellere illa Theologiæ cultorum animos, ne imparatè sacrosancta officia ambiant, posset. Itaille: *Utinam hæc ad animum admitterent suum eligendi pariter & electores, ordinandi & ordinatores! Sic esset, de quo sibi gratulari posset Ecclesia Jesu Christi. At, proh Deum immortalem, quot reperiuntur hodiè, qui vel precibus vel obsequiis vel muneribus vel Martæ ante Spartam juncti, vel modis aliis illicitis sacrum ordinem ambiunt non tantum, sed & exambiuini, neophyti in eruditione, neophyti in sanctâ conversatione, neophyti in tentatione & afflictione. Ubi vix Academiam ingressi, vix ter quærere ad præceptorum suorum pedes federunt, vix unam alteramque prælectionem Theologicam audiderunt, immò vix Latina Lingua rudimenta imbiberunt, mox in Postillis ediscendis & coram rudi populo recitandis noctes diesve desudant, dein sicubi advertunt, collaudari abs vili plebeculâ vel flexilem vel Stentoream suam vocem, proterus sese insinuantes, Simonis vel Martæ patrocinio usi, hos illosve ore & manu delinire fatagunt, Pastores audire volunt, qui nunquam fuere odicula, doctores, qui nunquam discipuli, duces, qui nunquam milites, hodiè in ænopotio, cras in suggestu. Von der Kannel zur Cangel / sede primi, doctrinâ mi, linguâ magniloqui, vitâ otiosi, sermone multi, fructu nulli, vultu graves, eruditione leves, facie rugosi, linguâ negatorii, contra quos baud immeritò iyrtones illud Apostoli; qui alios doces, teipsum non doces è Hi præ-*

præceptis suis, Possillatoriis, ruditate ac vite improbitate pondus detrahunt omne, opere destruentes, quod ore edificant, cælum voce commonstrantes, pede gebennam, linguam Deo, animam consecrantes diabolo. Hac fundi nostri calamitas. Hinc illa lacryma. Videant istiusmodi electi & electores, quot quantisque periculis atque nequaquam se & gregem, ipsius Dei sanguine redemptum, exponant, reddituri olim rationem stricctissimam viventium atque mortuorum iudici Jesu Christo, qui miseretur Ecclesie sue, jamdiu agonizantis eheu & tantum non expirantis, propter sanctissimam suam vulnera!

XIX. Collegialis vel intra privatos parietes vel in loco publico docendi methodus propriè ea est, ubi colloquendo conferendoque partes suas, agunt cum Ecclesie ministri, tum auditores. Atque hunc morem obtinere hodièque in Collegiatorum, ut vocant, in Belgio & alibi congressibus, nec minus in iis Pietatis, ut initio appellabant, collegiis, (quod postea nomen in Biblica mutatum est), quæ in nostrâ quoque Ecclesia frequentari ab aliquo tempore cœperunt, locum primò habuisse, in vulgus notum & compertum est. Quando verò ab hac consuetudine ii ipsi, qui eandem primò vel introduxerant, vel acceptam ab aliis exercuerant, ob manifestos, qui ab illâ separari nullâ arte poterant, abusus recesserunt, converteruntque in meras Scripturarum explicationes, ab Ecclesie ministris pro suggestu vel cathedrâ propositas, nihil aliud per id effectum est, quam ut concionum tantum Ecclesiasticarum numerus auferetur. Quod institutum mirum non est, primò ob novitatem, ut fit in rebus omnibus, amatum à plurimis frequentatumque, paulò post non minus, ac ordinarias homilias Ecclesiasticas, neglectum & contemptum fuisse. Ut autem in urbibus majoribus, ubi otiosorum hominum ingens est numerus, explicationes Biblicæ & facilius instituuntur & usum citra dubium, si veris suis limitibus coerceantur, planè salutarem & insignem habere possunt: ita in locis minoribus ego quidem persuasus sum, Catecheticas informationes, si in primis existat doctor idoneus & felix, illis Biblicis, plerorumque simpliciorum captum superantibus, longè esse fructuosiores. Quod & ipsa mihi in pluribus Ecclesiis experientia confirmavit. De Collegiali docendi mo-

do aliquando in nostrâ Academiâ scripsit D. Schomerus: *Hunc spernendum non esse duco, si ab usum poterit & discordiam docentium evitare; id verò si obtineri nequit, ea via eligenda est, quâ veritatè pariter & paci prospicitur.* Nempe plurimi cœlum libentius terræ miscent & cum collegis in factiones Ecclesiæ exitiosas scinduntur, quam ut de more novo, semel cœpto & forte parum successus habente, remittant, eligantque alium, cum pace pariter & veritate conjunctum, omnium quippe consensu jamdiu approbatum & in usum deductum. Edita quidem ante quadriennium est celeberrimi suo tempore Theologi, *Martini Bucerii*, Defensio Collegiorum pietatis, Germanico idiomate conscripta. Nihil propemodum hodie est, quod in patrocinium horum collegiorum dici queat, quin in hoc scripto fuerit adductum. Per scriptum tamen haud ita pridem ad me ab amico haud vulgari est, delatas esse Argentorato ad Theologum quendam schedas plures Miscas, non iudicium tantum Bucerianum de Collegiis illis, sed & contradictiones aliorum Theologorum Argentoratensium, nominatim *Casp. Hedionis*, eorumque rationes, quare cum *Buscro* hac in re consentire non possint, uberrimè complectentes. Quæ citra dubium causa est, cur superiore seculo nihil de hoc negotio emanaverit in publicum. Si tamen scripta hæc evulgarentur, fore sperandum esset, ut utriusque partis fundamenta solidius omnibus & clarius paterent. Adeò scilicet hoc institutum, nec ante seculum, omnium piorum prudentumque virorum applausum usquequaque potuit mereri.

XX. Benedictio sacerdotalis non pertinet quidem ad conjugii, quâ talis, essentiam, tamen ad essentiam conjugii Christiani, seu ad existentiam ejus, quâ omnibus modis honestum, pium & Christianum est, illudque matrimonium refert, quod omnium matrimoniorum primitiva norma & exemplum est, Matth. XIX. 4. quod verò ab ipso Deo, suâque ceu sacerdotis manu fuit consecratum, Gen. II. 22. Quin nec vel contractum civilem vel testamenta moribundorum vel rem quamcunque majoris momenti aliam, nisi invocato ante omnia Divino nomine, Juris antecessores valida esse voluerunt; quantò minus conjugia sine solenni benedictionis ritu, rata inter Christianos haberi debent? Mos

adeò antiquus est, ut ipsum Christianismum antecedit & in Judæorum jam veteri Ecclesiâ vigorem suum habuerit, retinueritq; ad hodierna usque tempora. Si *Ignatii* ad Polycarpum epistola, quod vult *J. Vossius*, genuina esset, de quâ jam olim Magdeburgenses & postea *Rivetius*, aliique non immeritò dubitarunt, saltem adeò interpolatam & corruptam esse, ut genuina à spuris discerni amplius nequeant, judicarunt, eadem consuetudo in primâ statim post Apostolos Ecclesiâ citra omne dubium obtinisset. Ita enim ille: *Decet autem ducentes & ductas cum sententiâ Episcoporum unionem facere, ut sit secundum Dominum & non secundum concupiscentiam. Omnia in honorem Dei fiant.*

XXI. Christiani hominis vita perpetua poenitentia; antiqui patris effatum est. Qui enim quotidie peccat, quotidiè in se redire & peccatum suum Deo deprecari debet. Miserrimi mortalium isti sunt, qui peccatis commaculatos se esse ignorant, imò inficiantur. Desperatus est morbus, quem æger non sentit. Si dixerimus, nos peccatum non habere, seducimus nos ipsos, nec veritas est in nobis. Qui à peccato, etiam voluntario & malitioso, immunem se esse credit, sæpe hoc ipso peccatum malitiosum committit, dum agnoscere vel ex petulantia vel culpabili neglectu detrectat, quod agnoscere omnimodo debebat. Quæritur: an peccatorum coram Deo confessio in quotidianis precibus etiam tum facienda sit, quando quis intra conscientiam suam non persuasus tantum sed certus est, se ex deliberatione & malitiosè non peccare? Respondetur, supponi, quod supponendum non erat. Si enim adeò certi de eo, quod voluntariè non peccemus, esse possumus, cur David precatur: *errores quis intelligit? ab occultis munda me*, Psalm. XIX. 13. Quæ quidem directâ voluntate committuntur, peccata, ea & animadvertere plerumque & Deum offendere certi esse possumus, non item, quæ indirectâ, ut vocant, & interpretativâ seu virtuali. Sæpe vel omittimus, quæ omittenda non erant, vel bono animo facimus, quæ facienda non erant, quæ, quia ex culpabili ignorantia omittere non debebamus & debebamus facere, voluntaria peccata fiunt, quamquâ ea nos non committere falsò persuasi sumus. Nimis adulatur aut carnis suæ infirmitati, aut suggestionibus dæmonis, qui occurrentia tantum in oculos peccata & a nobis pris

mo statim inritu animadversa, pro voluntariis & mortallibus peccatis habet, gratiam Divinam & fidem excutientibus. Aliter vim peccatorū nobis passim Scriptura describit. Eoqve ipso, quod peccare facile & blanditiis nostris, ac si non peccaremus, decipere nos ipsos possumus, cur non quotidiano contra quotidianos incursumus medio, seriā pœnitentiā, uteremur? Cū si in agnoscendis deprecandisque peccatis fallamur, nemini nisi nobis metipsis irreparabile animæ damnum accersamus; si vero peccata, etiam mortalia, confiteamur, quæ forte non habemus, humilitatis nostræ documentum edamus, de quā Petrus scribit; *humilitatem animo vestro insinuate. Nam Deus resistit superbis, humilibus autem dat gratiam.* I. Petr. V. 5.

XXII. Scripsit anno hujus seculi xxiii. *Paulus Tarnovius*, benè meritis de hac Academiā Theologus, de S. S. Ministerio libros tres, ita ubiqve & quasi in toto orbe cum adplausu susceptos, ut in hoc argumento à summis infimis tantum non omnibus patginis allegentur. Libro II, c. XXIII, Q. III. ita loquitur: *Forma & modus absolutionis semper sit conditionatus. Quia enim solis verè pœnitentibus tantum impertiri potest & debet absolutio, quinam autem sint verè pœnitentes, soli DEO, cordium scrutatori, certò constat, de quo minister Ecclesie tantum probabiliter ex dictis & factis confitentium colligit, ideoq; non nisi conditionaliter formari intelligiq; absolutio privata & peculiaris potest, quemadmodum etiam in communi & publicà conacione nemini, nisi verè credenti, remissio peccatorum annunciat & impertitur.* Est, qui hanc sententiam prolixè refellit, cujus rationes in compendio sunt: quia aliud sit salutaris fructus absolutionis, qui solis pœnitentibus conferatur, aliud absolutio ipsa ex parte Dei offerentis, quæ sit universalis; quia minister Ecclesie teneatur juxta externa, quæ ore & gestibus proferuntur, absolutionem annunciare, interna Deo relinquere, quia nec baptizemus, nec cœnam porrigamus conditionaliter; quia denique periclitaretur certitudo absolutionis, quæ non à pœnitentis contritione & fide, sed à Deo promittente & offerente dependeat. Jam verò si confitentis contritio vel non satisfuerit acris, vel fides imbecillior, facillimè adjectâ conditione perterritum incipere dubitare, utrum verè sit absolutus? Addunt alii, quia nec Christus unquam conditionate absolverit. Verum iniquior est hæc in B.

The.

Theologum censura, neque fundamenta censoris firmo stant
 talo. Nam I. Tarnovius formam conditionalem non aliam inte-
 ligit, quam quali Servator noster, ejusque Apostoli, frequenter
 usi sunt, dicendo; fiat tibi, sicut credidisti; si credis, fieri hoc po-
 test; fides tua te salvum fecit. Quæ formulæ causam & condi-
 tionem in se continent, à quâ remissio peccatorum, vel aliorum
 beneficiorum collatio, suspensâ erat, eamque vel jam impletam,
 vel mox implendam. Id patet partim ex subjectâ Q. XV. in quâ
 ejusmodi formas exempli loco adducit, partim ex comparati-
 one cum absolute publicâ; ad quam in verbis supra addu-
 ctis provocat; in quâ formulæ solennes sunt: Ich verkündige
 allen bußfertigen Sündern/die ihre Sünden im Herzen empfunden
 un bekennen und sich mit besten Vertrauen an das Verdienst Christi
 halten/die Gnade Gottes und vergebung ihrer Sünden/denen Un-
 bußfertigen aber/so lang sie sich nicht bekehren/Gottes Zorn und
 Ungnade. II. Forma absolvendi conditionata vel formaliter vel
 virtualiter talis intelligitur. Dubitandum non est, omnem abso-
 lutionem virtute hanc in se conditionem continere: si absolven-
 dus credat. Probatur hoc ex ipsâ adversarii Tarnoviani, quam
 quam à nobis non concessâ, hypothesi, quod verbum absolu-
 tionis ex parte Dei offerentis, ad morem voluntatis Dei antece-
 dentis, in se sit universale. At voluntatem Dei antecedentem con-
 ditionem fidei, à DEO omnibus exhibendam, in se complecti, in-
 dubitatum est. III. Nequaquam conceditur, absolutionem pec-
 catorum pertinere ad voluntatem antecedentem. Id enim si ve-
 rum esset, absolutio omnibus peccatoribus, sine omni discrimi-
 ne, etiam flagitiosissimis, absolutè esset impertienda, nec tam
 solliciti esse deberemus in adhortando Ecclesiæ ministro, ut
 manus ne citò omnibus imponat. Oblatio enim gratiæ, quæ
 est voluntatis antecedentis, ad omnes simpliciter spectat, nemi-
 ne excluso. At absolutio peccatorum paucis, id est, pœnitentibus
 tantum impertiri debet. Ergo est voluntatis consequentis. IV.
 Ratio à Tarnovio adducta immota est: quia minister fidem ejus,
 quem absolvere debet, non certò videre, sed ex dictis tantum &
 factis, iisque sæpe fallacibus, probabiliter colligere potest: ergo
 absolutio ejus, nisi positâ fide, invalida est, & positâ demum fide

valida certa que redditur. Hoc autem si verum est, reipsa ab
 solvere non potest, nisi conditionate, id est, positam non fidei tan-
 tum ad extra professione, sed & ad intra existentiam. Quamquam
 itaque minister, etiam juxta *Tarnovium*, ob fidei probabilem præ-
 sentiam, merito absolute absolvat, hoc tamen non obstante ab-
 solutio, in se conditionata manet, quia absolutioni ipsius hæc vir-
 tualis conditio semper innexa est: si professione fidei me fallas, non
 absolutus esto. Quare VI. fructus absolutionis ab absolutione
 ipsa divelli nullo modo potest. Nam & qui in civili judicio ab
 impacto crimine absolvitur, impossibile est, ut fructu absoluti-
 onis jure non fruatur; nisi forte constet, immerito absolutum
 esse. VII. Alia planè est ratio baptismi & Cænæ Dominicæ, in
 quibus præter fructum remissionis peccatorum, (qui in his Sa-
 cramentis non nisi sub conditione fidei offertur) distribuuntur
 alia beneficia, & quidem absolute & citra omnem conditionem
 fidei aut incredulitatis, utpote in baptismo tota SS. Trinitas, in
 Cænâ corpus & sanguis Christi. Ut taceam, baptismum Cu-
 biculario Candaces Philippum non nisi sub conditione, si crede-
 ret, administrare voluisse, Act. IIX, 37. IIX. Ut ob conterritas
 conscientias, ubi Ecclesiæ minister causam nullam habet, de ve-
 ritate pœnitentiæ dubitandi, præstat conditionem in absolvendo
 ommittere, ne de certitudine remissionis forte ambigat: ita ob con-
 scientias securas, ubi confitens non ministro tantum, sed aliis om-
 nibus, de impactis ei, sed publicè tamen non probatis, crimi-
 nibus suspectus est, nec is tamen tentatis omnibus ad scelorum
 agnitionem perducitur potest, præstat conditionem adponere, ne
 is putet, absolute sibi peccata remissa esse, etsi vel maxime ea
 nunquam agnoverit. IX. Christus *καὶ ὁ δὲ ἰσχυρὸς* in hoc argumen-
 to conferri cum vulgaribus Ecclesiæ ministris non potest; quam-
 quam ad eum modum, quo ipse absolvit, & ministrum Ecclesiæ
 absolvere posse, nunquam negaverit *Tarnovius*.
 XXIII. Provocatio ad extremum Christi tribunal in cau-
 sis, ubi justitia nobis in hoc mundo non administratur, non con-
 venit cum dictis & exemplis Scripturæ, Matth. V. 44. Rom.
 XII. 14. I. Tim. II. 1. Act. VII. 60. I. Cor. IV. 12. 13. Luc. XXIII. 34.

si
 fidei
 instrumentum

im
 ipse
 fidei
 instrumentum
 im
 ipse
 fidei
 instrumentum

Ad. Act.
 VIII. 7. 8.
 Hæc
 de abs.
 Act. 117
 h. 11.
 h. 11.
 in a. ille
 g. h. 11. 12.
 Act. 117
 h. 11.

FINIS ULTIMÆ PARTIS.

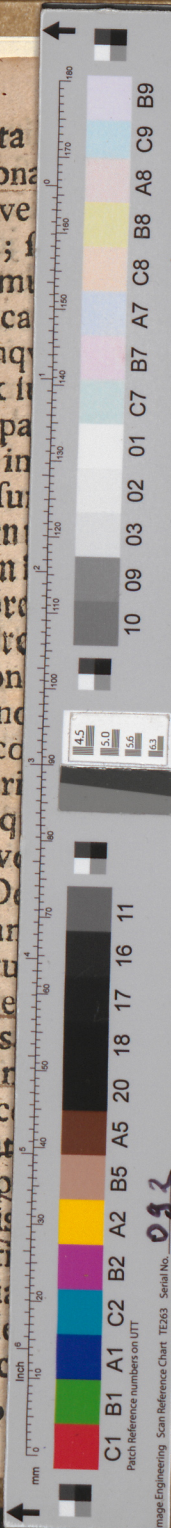
Si
id
vna

Theologum censura, neque fundamenta-
talo. Nam I. *Tarnovius* formam conditiona-
ligit, quam quali Servator noster, ejusque
usij sunt, dicendo; fiat tibi, sicut credidisti; f
test; fides tua te salvum fecit. Quæ form
tione in se continent, à quâ remissio pecca
beneficiorum collatio, suspensa erat, eamq
vel mox implendam. Id patet partim ex t
ejusmodi formas exempli loco adducit, pa
one cum absolute publicâ; ad quam in
Etis provocat; in quâ formulæ solennes su
allen buffertigen Sündern/die ihre Sünden
un bekennen und sich mit bestem Vertrauen an
halten/die Gnade Gottes und vergebung ihre
buffertigen aber/so lang sie sich nicht bekehr
Ungnade. II. Forma absolvendi condition
virtualiter talis intelligitur. Dubitandum no
lutionem virtute hanc in se conditionem co
dus credat. Probatur hoc ex ipsâ adversari
quam à nobis non concessâ, hypothesi, q
tionis ex parte Dei offerentis, ad morem ve
dentis, in se fit universale. At voluntatem De
ditionem fidei, à DEO omnibus exhibenda
dubitatum est. III. Nequaquam conceditu
catorum pertinere ad voluntatem antecede
rum esset, absolutio omnibus peccatoribus
ne, etiam flagitiosissimis, absolute esset in
solliciti esse deberemus in adhortando Ec
manus ne citò omnibus imponat. Oblat
est voluntatis antecedentis, ad omnes simp
ne excluso. At absolutio peccatorum paucis
tantum impertiri debet. Ergo est voluntati
Ratio à *Tarnovio* adducta immota est; quia
quem absolvere debet, non certò videre, lo
factis, iisque sæpe fallacibus, probabiliter c
absolutio ejus, nisi positâ fide, invalida est,

F

the scale towards document

mo stant
am inte
equenter
i hoc po
& condi
aliorum
npletam,
V. in quâ
mparati
ora addu
rfündige
mpfinden
st Christi
benen Un-
Born und
aliter vel
em abso-
absolven.
i, quam
n absolu-
i antece-
tem con-
lecti, in-
nem pec-
nim si ve-
discrimi-
nec tam
tro, ut
riæ, quæ
at, nemi-
itentibus
tis. IV.
dem ejus,
antum &
est: ergo
num fide

va